

VOORTZETTEN LANDELIJK MEETNET GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

Portefeuillehouder: S.E. Mager / steller: J. Haverkamp MSc

BESPREEKSTUK (BESLUITVORMEND)**GEVRAAGD BESLUIT**

1. Kennis te nemen van de resultaten in 2020 van het Landelijk Meetnet Gewasbeschermingsmiddelen Land- en Tuinbouw (LM-GBM) en de factsheet LM-GBM.
2. Aandacht te besteden aan de aanbeveling die wordt gedaan in het rapport LM-GBM 2020. Aanbevolen wordt om een alternatieve indexwaarde op te nemen in de rapportage waardoor een completer beeld wordt verkregen van de milieubezwaarlijkheid van stoffen. Dit draagt bij aan het nemen van de juiste emissiebeperkende maatregelen of aanpassing in de toelating.
3. Het LM-GBM voort te zetten t/m 2030. Dit is het jaar dat de doelstelling uit de "Toekomstvisie gewasbescherming 2030" en het "Pakket van maatregelen emissiereductie gewasbescherming open teelten" door de agrarische sector moet worden gerealiseerd.
4. Voor het programma Rijn 2040 de monitoring op de 13 aangewezen meetlocaties van het LM-GBM voort te zetten t/m 2040.

DE KERN VAN HET ADVIES

Het meetnet is in 2014 gestart naar aanleiding van de Tweede Nota Duurzame Gewasbescherming "Gezonde Groei, Duurzame Oogst" die loopt tot 2023. De Tweede Nota is opgevolgd door de "Toekomstvisie gewasbescherming 2030" en het "Pakket van maatregelen emissiereductie gewasbescherming open teelten". Eén van de doelen is dat de agrarische sector nagenoeg emissieloos moet zijn in 2030, daarnaast moeten de KRW-doelen in 2027 worden gehaald. Het LM-GBM zal worden gebruikt om die voortgang in het oppervlaktewater te meten en vast te stellen of de doelstellingen worden gehaald. Het meetnet levert kennis en inzicht over de waterkwaliteit en normoverschrijdingen aan de waterschappen, voor het toelatingsbeleid en emissiereductieplannen.

Het LM-GBM wordt gebruikt door de Unie / waterschappen, het ministerie van IenW en de waterkennisinstituten om het gewasbeschermingsbeleid en de effectiviteit van maatregelen te beoordelen. Dit is bruikbaar om invloed uit te oefenen op het gewasbeschermingsdossier en het toelatingsbeleid. Met het meetnet kan een aannemelijk verband worden aangetoond tussen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de landbouw en de effecten op de kwaliteit van het oppervlaktewater.

ARGUMENTEN

3. Het LM-GBM voort te zetten t/m 2030.
 - Het meetnet is waardevol doordat deze al in gebruik is vanaf 2014 en veel informatie geeft door de aaneengesloten meetreeksen op vaste meetlocaties in landbouwgebieden. Dat wordt ook bevestigd in de inventarisatie naar indicatoren die nodig zijn om de jaarlijkse voortgang te monitoren en om te kunnen vaststellen of de doelstellingen van de Toekomstvisie gewasbescherming 2030 worden gerealiseerd. Voor de indicator normoverschrijdingen oppervlaktewater komt het LM-GBM als reeds bestaande databron naar voren. Voortzetten van het LM-GBM zorgt dat de meetreeks continueert.
 - Vergelijkend met het LM-GBM wordt voor de KRW monitoring niet in gebieden met specifieke teelten gemeten en zijn de meetlocaties van het LM-GBM hoger in het watersysteem gelegen dan de KRW-waterlichamen.
 - De landelijke samenhang van het LM-GBM biedt waterschappen kennis en inzicht in normoverschrijdingen.

- Het LM-GBM wordt ook gebruikt door het Ctgb voor het toelatingsbeleid en er worden emissiereductieplannen door toelatinghouders opgesteld voor de stoffen die het meest normoverschrijdend worden aangetroffen.
 - Het is belangrijk dat het meetnet voortgezet wordt onder dezelfde voorwaarden: Waterschappen meten op de meetlocaties, CML ontsluit en publiceert de meetgegevens op de Bestrijdingsmiddelenatlas en Deltares analyseert in opdracht van IenW de data om de landelijke toestand van het oppervlaktewater en de trends inzichtelijk te krijgen. Het continueren van de samenwerking maakt het meetnet waardevoller doordat het bijdraagt aan het monitoren van de doelen van de “Toekomstvisie gewasbescherming 2030”, de voortgang van het “Pakket van maatregelen emissiereductie gewasbescherming open teelten” en de toestand en trends van de waterkwaliteit inzichtelijk maakt.
 - Als waterschappen zijn we één van de deelnemende partijen van de “Toekomstvisie gewasbescherming 2030”, daar horen ook verantwoordelijkheden bij. Het meten van gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater is de taak van de waterschappen.
4. Voor het programma Rijn 2040 de monitoring op 13 meetlocaties voort te zetten t/m 2040.
- Een 13-tal meetlocaties van het LM-GBM in het Rijnstroomgebied zijn geselecteerd voor de Rijn2040-monitoring. Door de minister van IenW is inspanning voor deze internationale monitoring tot en met 2040 toegezegd, waarbij is vertrouwd op de medewerking van waterschappen. De betreffende acht Rijn-waterschappen zijn (informeel) op de hoogte¹.
 - Met de Rijn2040-monitoring kan de internationale bijdrage worden beschouwd en beïnvloed.
 - Andere landen in het Rijnstroomgebied dragen ook bij aan deze monitoring, waardoor het mogelijk is om inzicht te krijgen in de reductie van de import van gewasbeschermingsmiddelen uit het buitenlandse oppervlaktewater. Continuïteit van deze 13 meetlocaties is belangrijk voor zowel het LM-GBM als de Rijn2040-monitoring.

BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN/ ANDERE PARTIJEN:

3.1 Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat roept de waterschappen op om de monitoring op de meetlocaties van het LM-GBM voort te zetten t/m 2030.

3.2 Aanvullend roept het ministerie op om voor het programma Rijn 2040 de monitoring op de 13 aangewezen meetlocaties van het LM-GBM voort te zetten t/m 2040.

RISICO'S

Minder of niet meer meten vergroot de kans dat bestaand of veranderd gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de opkomst van nieuwe middelen op de markt onvoldoende in beeld is, met alle risico's voor de waterkwaliteit van dien. Het wordt maatschappelijk niet gewaardeerd als er niet gemeten wordt en alleen op basis van toelating en inkoop van middelen de milieubelasting gemodelleerd kan worden. Juist vanuit de agrarische sector wil men weten wat er - aantoonbaar - door het landbouwkundig gebruik in het oppervlaktewater terecht komt en hoe je middelen op de juiste manier moet gebruiken om dat te voorkomen.

Het meetnet van het LM-GBM staat of valt met voldoende meetlocaties en metingen. Het is noodzakelijk om het aantal meetlocaties te behouden om uitspraken te kunnen doen over de relatie van de meetresultaten met de verschillende teelten. Ook is belangrijk dat het pakket van te meten stoffen in essentie gelijk blijft, hoewel dit op detailniveau jaarlijks wordt heroverwogen. Bij afwijkingen moeten ontbrekende gegevens statistisch worden verdisconteerd waardoor de berekende trend minder betrouwbaar wordt. De discussie over te nemen maatregelen wordt daarmee complexer. Kortom, het meetnet staat en valt bij de data die door de waterschappen geleverd worden.

¹ Monitoring Rijn2040: Waterschap Drents Overijsselse Delta, Wetterskip Fryslan, Hoogheemraadschap van Rijnland, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Hoogheemraadschap van Delfland, Waterschap Rijn en IJssel, Waterschap Rivierenland, Waterschap Noorderzijlvest

BESPROKEN IN

- Trekkersoverleg van het meetnet, waarin per werkgroep een beleidsadviseur aanwezig is die de monitoring van een teelt vertegenwoordigd.
- Themagroep Landbouwemissies
- Werkgroep Waterketen en Emissies (2 september 2022) geeft het advies aan de CWE om het LM-GBM voort te zetten t/m 2030 en 13 aangewezen meetlocaties ook in te zetten voor het internationale programma Rijn 2040.

VERVOLG/COMMUNICATIE

Mogelijk wordt het onderwerp besproken in het Monitoringsatelier LM-GBM op 22 september.

ACHTERGRONDINFORMATIE

Het Uitvoeringsprogramma van [de Toekomstvisie Gewasbescherming 2030](#) met het [Pakket van maatregelen emissiereductie gewasbescherming open teelten](#) bevat het gewasbeschermingsbeleid tot 2030 en heeft de volgende doelstellingen voor oppervlaktewater:

- In 2023 is het aantal normoverschrijdingen van de milieukwaliteitsnormen in oppervlaktewater met 90% afgenomen ten opzichte van 2013;
- In 2027 zijn er geen normoverschrijdingen van de milieukwaliteitsnormen in oppervlaktewater en worden de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) gehaald;
- In 2030 vinden er nagenoeg geen emissies vanuit de open teelten plaats van gewasbeschermingsmiddelen naar het milieu.

In het programma Rijn 2040 zijn de afspraken vastgelegd van de [16e ministersconferentie](#) van de Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR), waaronder de volgende doelstelling:

- De emissies van microverontreinigingen naar het water uit systemen voor de inzameling en behandeling van stedelijk afvalwater, industrie, MKB en landbouw moeten ten opzichte van de periode 2016-2018 met minstens 30% worden gereduceerd en consistent met een ambitie op langere termijn om de vervuiling in het gehele Rijnstroomgebied verder te verminderen.